

طرح ترامپ و استراتژی جمهوری اسلامی

کیومرث اشترینان

هرچند پذیرش همه مواد طرح ترامپ توسط حماس هنوز در تعلیق است، اما در صورت تحقق می‌تواند بازاندیشی استراتژی جمهوری اسلامی را توجیه‌پذیر کند. بار این بازاندیشی بر شانه‌های جمهوری اسلامی نیست و بیش از هر زمان دیگر توجیهی عملیاتی برای بدنه هواداران مقاومت دارد. این ضرورتا به معنای عدول از آرمان فلسطین نیست. طرح ترامپ حاوی ابهامات و نکات مثبت و منفی است که شایسته دقت است. آرمان فلسطین حق مردم آن سرزمین است و تصمیم‌گیری درباره این طرح نیز بیش از دیگران حق آنان است؛ هرچند جنگ دوساله آنان را تحت شرایطی سخت قرار داده که این طرح را بپذیرند.

۱. در ماده ۶ طرح با این عبارات اعضای حماس خلع سلاح و بلکه اخراج می‌شوند: «اعضای حماس که متعهد به همزیستی مسالمت‌آمیز و خلع سلاح خود شوند، مشمول غنـو عمومی قرار خواهند گرفت. به اعضای حماس که مایل به ترک غزه باشند، گذر امن به کشورهای پذیرنده فراهم خواهد شد.»

۲. در ماده ۹، خدمات اداری و شهرداری نیز از حماس سلب و به یک کمیته فلسطینی تکنوکرات و غیرسیاسی از فلسطینیان «واجد شرایط» سپرده خواهد شد. اینکه چه کسی «واجد شرایط» است را احتمالا نهاد بین‌المللی انتقالی به نام «شورای صلح» تشخیص خواهد داد که تحت ریاست ترامپ و «سایر اعضا و سران کشورها، از جمله تونی بلر» خواهد بود و عملا قیمومیت غزه را عهدهدار خواهد شد. ۳. در ماده دهم طرح توسعه اقتصادی ترامپ برای بازسازی و احیای غزه با عبارتی همچون «شهرهای معجزه‌آسای مدرن و شکوفای خاورمیانه»، «سرمایه‌گذاری متفکرانه و ایده‌های توسعه هیجان‌انگیز» و «ایجاد یک منطقه ویژه اقتصادی» آمده است که «مورد بررسی قرار خواهند گرفت». این وعده سر خرم‌ن اگر محقق شود، عملا به تقویت بنیادهای کشور فلسطینی می‌انجامد چون متغیر اصلی در غزه، «جمعیت» است که همواره افزایش می‌یابد. وعده توسعه اقتصادی این معنای ضمنی را دارد که زندان بزرگ غزه و محاصره اقتصادی عامل عصبان غزه در ۷ اکتبر ۲۰۲۳ شده است.

۴. مطابق با ماده ۱۲ «هیچ کس مجبور به ترک غزه نخواهد شد». این، در واقع شکستی برای راست‌گرایان افراطی اسرائیل و عقب‌نشینی ترامپ از خروج مردم از غزه و کسایل آنان به مصر است.

۵. ماده سیزدهم شگفت‌انگیز است و در کنار دیگر موادی که در طرح آمده است، معنای کامل خود را می‌یابد. براساس این بند «حماس و سایر جناح‌ها موافقت می‌کنند که هیچ نقشی در حکمرانی غزه، به طور مستقیم، غیرمستقیم یا به هر شکلی، نداشته باشند». عبارت «سایر جناح‌ها» عملا یعنی تمامی فلسطینیان. چنین عبارتی را اگر در کنار نهاد بین‌المللی انتقالی جدید به نام «شورای صلح» بگذاریم و اگر این دورا در کنار بنیاد بین‌المللی موقت (ISF) که بر اساس ماده ۱۵ «راه‌حل امنیتی داخلی بلندمدت خواهد بود» بگذاریم، عملا بازِل نوع جدیدی از قیمومیت تکمیل خواهد شد.

۶. در ماده ۱۶ آمده است که اسرائیل غزه را اشغال یا ضمیمه نخواهد کرد. این نکته مثبت این طرح است. هرچند بلافاصله چنین ابهامی افزوده شده است که «نیروهای دفاعی اسرائیل (IDF) بر اساس استانداردها، نقاط عطف و چارچوب‌های زمانی مرتبط با غیرنظامی‌سازی که بین IDF، ISF، ضامان و ایالات متحده توافق خواهد شد، عقب‌نشینی خواهند کرد»؛ یعنی عملا اختیار عقب‌نشینی با اسرائیل خواهد بود. حضور امنیتی نیرومانی نیز عملا برای اسرائیل به رسمیت شناخته شده است.

۷. ماده ۱۹ نیز اشعار می‌دارد در صورتی که «برنامه اصلاحات تشکیلات خودگردان در صداقت انجام شود، ممکن است بالاخره شرایط برای یک مسیر معتبر به سوی حق تعیین سرنوشت و تشکیل دولت فلسطین، که ما آن را آرمان مردم فلسطین می‌دانیم، فراهم شود» هرچند این لفاظی‌ها هیچ وعده جدی دربر ندارد و با حداقلی از گفتار تصریح شده اما عملا حق تعیین سرنوشت و تشکیل دولت فلسطین را به رسمیت شناخته است.

اگرچه این طرح چنین شرایطی را بر حماس تحمیل می‌کند اما با آنچه اسرائیل و آمریکا در سر می‌پروارند، فاصله بسیار دارد. مهم‌ترین عامل در غزه «حضور مردم» است که جنایت‌های فراوان از اسرائیل

دیده‌اند و همچنان وجودشان به خودی خود برای اسرائیل تهدید است.

یکشنبه ۲۰ مهر ۱۴۰۴
۱۹ ربیع‌الثانی ۱۴۴۷
۱۲ اکتبر ۲۰۲۵
سال بیست‌ودوم
شماره ۵۲۲۶
۳۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

روزنامه

فعالان و کارشناسان علم اقتصاد از فرزین و بخش خصوصی می‌گویند

روایت سقوط اعتماد، سرمایه و نوآوری

یک قاب تجربه

یادروز حافظ

پیام جهانی فرهنگ و ادب و هنر صلح آفرین ایران

جلیل سازگارنژاد

حسن روابط و گسترش دوستی با انسان‌ها و ملت‌ها استوار است و همگان را به سیره خردمندانه گفت‌وگو و جهانی عاری از خشونت و دشمنی دعوت می‌کند. فرهنگی که به قدمت تاریخ بشر با الهام از تعالیم آسمانی و باور به مبدأ مالورانی و توحیدی و با تکیه بر عقل و علم برای زندگانی زمینی و همراه با سعادت و خوشبختی آدمیان آن جهان که در کلسنا سعدی و دیگر متون ادبی و فرهنگی آمده، نسخه‌های بی‌نظیر، پیام‌های آشنا و افق‌های روشن و توصیه‌های تعالی بخش عملی آفریده است. در این مسیر فرخنده حافظ که مروج مکتب مدارا و خواستار آسایش بشر است در این باب می‌سراید که: آسایش دو گیتی تفسیر این دو حرف است/ با دوستان مروت با دشمنان مدارا فردوسی نامدار از زبان پهلوان نیک‌اندیش شاهنامه در تقدم صلح بر جنگ می‌گوید:

یادداشت

در ستایش تعلیق

به بهانه نوبل ادبیات برای سلو کراسناهورکایی

روزبه کردونی

حرکت، خود معناسـت؛ دو گام به جلو، دو گام به عقب؛ همان رقص بی‌پایان تردید که نام قیلـم از آن گرفته شده است: تانگوی شیطان. وقتی بعدها رمان را خواندم، فهمیدم این حرکت بی‌انتها از ذهن نویسنده‌ای برخاسته که جهان را نه خطی، بلکه دایره‌ای می‌بیند. رمان نیز مانند رقص نانکوست: شش فصل به جلو، شش فصل به عقب؛ حرکتی در چرخه‌ای که نه آغاز دارد و نه پایان. در این جهان، قهرمانی وجود ندارد، حادثه‌ای رخ نمی‌دهد، و هر آمیدی در لحظه تولد، سایه‌ای از ناامیدی را با خود دارد. کراسناهورکایی در دل تاریکی، نوری کم‌سو می‌نشانَد: حرکت، حتی وقتی بی‌معناست، هنوز شکل زندگی است. او نویسنده یقین نیست، نویسنده شک است؛ نویسنده‌ای که با جمله‌های بلند و نفس‌گیرش، از سرعت و نتیجه‌گرایی زمانه فاصله می‌گیرد تا نشان دهد معنا همیشه دیر می‌رسد و زیستن یعنی تاب آوردن همین دیر رسیدن. تعلیق، برای او شکست نیست؛ نوعی آگاهی است؛ آگاهی از اینکه هر معنایی دیر یا زود فرومی‌یـاشـد و تنها چیزی که باقی می‌ماند، تداوم پرسش است.

در تانگوی شیطان شخصیت‌ها نه قهرمان‌اند و نه قربانی؛ در مرز باور و بی‌باوری سرگردان‌اند. و شاید راز محبوبیت امروز کراسناهورکایی همین باشد: او به ما یادآوری می‌کند که حتی در پایان جهان، هنوز می‌توان نوشت، هنوز می‌توان نگریست. او نویسنده کسانی

در گفتگو: احمد غلامی و نیما ذاکر عاملی

استعمارزدایی از تاریخ ایران

برگزیده‌ها

با وجود درگیری حدود ۵۰ساله کشور با تورم دورقمی منشأ این پدیده مورد اختلاف است

تورم درتله دعوای جناحی

«شرق» از سیاست مبهم مسکو در میانه مناقشه ایران و اسرائیل گزارش می‌دهد

هزارتوی جنگ و سیاست روسیه

هاجر صفرزاده، نایب‌قهرمان مسابقات پارادومیدانی جهان، در گفت‌وگو با «شرق»:

خبری از پاداش نیست

طرح «مقابله با نفوذ سرویس‌های اطلاعاتی بیگانه» در دستور کار کمیسیون امنیت ملی قرار گرفت

سایه حبس‌های طولانی به بهانه نفوذ

گزارش «شرق» از گمانه‌زنی‌ها برای اعمال محدودیت‌های جدید مهریه و تبعات اجتماعی و حقوقی آن

مهریه از عندالمطالبه تا عندالاستطاعه

یادداشت

استيضاح آن‌هم با جوهر قرمز!

ناصر ذاکری

کارشناس اقتصادی

ایـن روزها تلاش گروهی از نمایندگان برای استیضاح چند نفر از وزرا مورد توجه محافل سیاسی و رسانه‌ای قرار گرفته است؛ و در این میان جمع‌آوری امضا برای استیضاح وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی با رنگ قرمز و اینکه امضاکنندگان این رنگ را به‌عنوان نماد خون انتخاب کرده‌اند، قابل تأمل است. از نظر قانونی استیضاح ابـزار کنـتـرلی برای نمایندگان مردم است که از طریق آن می‌توانند کارنامه وزیرانی را که نتوانسته‌اند رضایت مردم را جلب کنند، مورد سـؤـال و بررسی قرار می‌دهند. وجود این ابزار موجب می‌شود هیچ صاحب‌منصبی جرئت نادیده‌گرفتن مردم و خواسته‌های آنان را به خود ندهد. به این ترتیب وزیرانی که اولویت‌اول آنان خدمت خالصانه به مردم نباشد، یا در عین برخورداری از صداقت و شوق به خدمت، کفایت اجرایی و کاربردی لازم را نداشته باشند، از میدان کنار می‌روند.

اما مرور کارنامه مجلس در سه دهه گذشته، نشان می‌دهد که کارکرد این ابزار کنترلی چیزی غیر از حرکت بدنه اجرایی کشور در مسیر جلب نظر مردم است. بهترین شاهد این مدعا اقدام چند ماه پیش مجلس برای استیضاح وزیر اقتصاد است. شاه‌بیت انتقادهای نمایندگان افزایش بی‌رویه نرخ ارز بود و این بدان معنی بود که با حذف همتی این افزایش مهار خواهد شد. اما گذشت زمان نشان داد که این استیضاح هیچ اثر مثبتی عاید جامعه نکرد. از سوی دیگر تلاش برخی نمایندگان تندرو برای احضارهای پرتعداد وزرا به مجلس نیز امر قابل‌تأملی است. به‌عنوان یک نمونه جالب وزیر آموزش و پرورش بعد از پاسخ‌گویی به سؤال یکی از نمایندگان و قان‌شدن مشروط او، در بازگشت به مجلس به دفتر کارش خردار می‌شود که همان نماینده با سؤالی دیگر او را

دوباره به مجلس فراخوانده است! مشابه همین رفتار را مجلس با دولت اول آقای روحانی کرد.